

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

22 januari 2009

VOORSTEL

– van mevrouw **Marleen Vanderpoorten** –

**tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement,
houdende de invoering van een regeling inzake de behandeling van vertrouwelijke informatie**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het gebeurt meermaals dat volksvertegenwoordigers in de uitoefening van hun parlementair controlerecht inzake van documenten geweigerd wordt op grond van hun vertrouwelijk karakter. Dit probleem doet zich zowel voor bij het stellen van parlementaire vragen als bij de uitoefening van het individueel inzage- en informatierecht bij het Rekenhof.

Ministers verantwoorden hun weigering om bepaalde informatie of documenten mee te delen soms op basis van de summiere argumentatie dat de gevraagde informatie vertrouwelijk is, soms ook met verwijzing naar de regelgeving inzake openbaarheid van bestuur. De weigering van het Rekenhof om bepaalde documenten onmiddellijk ter inzage te leggen van volksvertegenwoordigers is doorgaans gebaseerd op een ‘waarschuwing’ van de gecontroleerde instantie dat de desbetreffende documenten vertrouwelijk zijn. Het Rekenhof onthoudt zich van een beoordeling van die kwalificatie van vertrouwelijkheid en laat het Parlement zelf beslissen of inzage gegeven mag worden van de ‘vertrouwelijke’ documenten.

Op de informatie en de documenten die de leden van de regering en het Rekenhof weigeren mee te delen, rust inderdaad vaak een wettelijke, decretale of conventionele¹ geheimhoudingsplicht. De geheimhoudingsplicht geldt alleen ten aanzien van ‘derden’, niet ten aanzien van volksvertegenwoordigers die hun parlementair controlerecht uitoefenen. Juridische bezwaren om die vertrouwelijke informatie mee te delen aan het parlement zijn er bijgevolg niet. De volksvertegenwoordiger die in de uitoefening van zijn parlementair mandaat kennis krijgt van vertrouwelijke informatie is op zijn beurt wel verplicht de geheimhouding te eerbiedigen. Het is begrijpelijk dat het Rekenhof en de leden van de regering als verstrekkers van vertrouwelijke informatie de garantie

¹ Met conventionele geheimhoudingsplicht wordt de verplichting bedoeld om op basis van een geheimhoudingsclausule in een contract bepaalde informatie geheim te houden. Hoewel de geheimhouding in dergelijke gevallen ook een wettelijke basis heeft, met name de bepalingen inzake het sluiten van overeenkomsten in het Burgerlijk Wetboek, wordt in het voorstel een onderscheid gemaakt tussen de geheimhoudingsplicht die gebaseerd is op een specifieke wettelijke of decretale geheimhoudingsbepaling (bijvoorbeeld in de regelgeving inzake openbaarheid van bestuur) en de conventionele geheimhoudingsplicht.

willen dat de informatie ook vertrouwelijk behandeld wordt. Een dergelijke garantie ontbreekt. Aangezien de volksvertegenwoordigers op grond van artikel 58 van de Grondwet strafrechtelijk, burgerrechtelijk en tuchtrechtelijk onverantwoordelijk zijn voor de uitspraken die ze doen in de uitoefening van hun parlementair mandaat², kunnen zij op dit ogenblik immers ongestraft geheime informatie bekendmaken tijdens openbare parlementaire vergaderingen.

Om de parlementaire toegang tot vertrouwelijke informatie te vergroten strekt dit voorstel ertoe een algemeen kader te creëren dat garanties biedt voor een vertrouwelijke omgang met informatie waarop geheimhouding rust. Het voorstel bevat twee componenten. In de eerste plaats wordt aan de leden van de Vlaamse Regering de mogelijkheid geboden om vertrouwelijke informatie op vertrouwelijke wijze mee te delen aan het parlement. Leden van de Vlaamse Regering die op grond van juridische of opportuniteitsoverwegingen bepaalde informatie niet publiek kunnen of willen bekendmaken, krijgen zo de mogelijkheid om de volksvertegenwoordigers in besloten vergadering vertrouwelijke gegevens mee te delen.

In tweede instantie wordt in het Reglement een geheimhoudingsplicht ingevoerd ten aanzien van vertrouwelijke informatie die door leden van de regering werd meegedeeld en ten aanzien van documenten uit Rekenhofdossiers die bij overeenkomst, wet, decreet of hogere rechtsnorm onderworpen zijn aan geheimhouding.

Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Aan artikel 28, punt 2, van het Reglement wordt een littera f toegevoegd dat tot doel heeft om leden van de Vlaamse Regering de mogelijkheid te bieden om achter gesloten deuren vertrouwelijke informatie te verstrekken aan een commissie. De informatie kan zowel mondeling als schriftelijk (aan de hand van documenten) verstrekt worden. Deze bepaling voegt een extra uitzondering toe aan het principe van de openbaarheid van de commissievergaderingen. Ministers kunnen informatie die zij uit juridische of opportuniteitsoverwegingen niet publiek kunnen

² Op basis van artikel 120 Gw is de parlementaire onverantwoordelijkheid zoals geregeld in artikel 58 Gw eveneens van toepassing op de leden van het Vlaams Parlement.

of willen meedelen aan de parlementsleden op die manier toch ter beschikking stellen. De vertrouwelijke behandeling van de verstrekte informatie wordt vervolgens gegarandeerd door de geheimhoudingsplicht die geldt voor informatie die tijdens dergelijke besloten vergaderingen meegedeeld wordt (zie nieuw artikel 87ter).

Artikel 2

Aan de leden van de regering wordt de mogelijkheid geboden om in antwoord op een mondelinge of schriftelijke parlementaire vraag vertrouwelijke documenten ter inzage te leggen in het parlement. Op grond van het nieuwe artikel 87ter zijn de volksvertegenwoordigers verplicht die documenten geheim te houden.

Artikel 3

Artikel 84, punt 5, dat aan volksvertegenwoordigers een geheimhoudingsplicht oplegt in verband met informatie die verkregen werd naar aanleiding van een besloten vergadering van een parlementaire onderzoekscommissie, wordt volledig geïntegreerd in het nieuwe artikel 87ter en kan bijgevolg geschrapt worden.

Artikel 4

Het huidige Reglement verplicht de volksvertegenwoordigers alleen tot geheimhouding in verband met informatie die verkregen werd naar aanleiding van een besloten vergadering van een parlementaire onderzoekscommissie (artikel 84, punt 5). Voorgesteld wordt om het Reglement aan te vullen met een apart hoofdstuk over de geheimhoudingsplicht van de volksvertegenwoordigers (titel VI, hoofdstuk 9, met een nieuw artikel 87) en de bestaande geheimhoudingsregeling die betrekking heeft op parlementaire onderzoekscommissies daarin te integreren.

Het nieuwe hoofdstuk strekt er in eerste instantie toe de geheimhouding uit te breiden tot twee nieuwe soorten van informatie, met name (1) de informatie die een lid van de regering onder voorbehoud van vertrouwelijkheid meedeelt aan het parlement, en (2) de documenten uit Rekenhofdossiers die op grond van een overeenkomst, een wet, een decreet of een

hogere rechtsnorm niet bekend gemaakt mogen worden aan derden.

(1) De geheimhouding van vertrouwelijke informatie die door een minister wordt meegedeeld is absoluut. Zodra een minister bereid is om achter gesloten deuren vertrouwelijke informatie bekend te maken, dient de geheimhouding gerespecteerd te worden. De minister motiveert zijn verzoek om vertrouwelijkheid. Ook wanneer het vertrouwelijk karakter van de informatie betwist wordt, zijn de volksvertegenwoordigers tot geheimhouding verplicht. Hetzelfde geldt voor vertrouwelijke documenten die een minister ter inzage legt in het parlement. Indien de minister geen garanties heeft dat de desbetreffende documenten geheim blijven, zal hij niet geneigd zijn om ze mee te delen aan het parlement. De minister legt de inzagemodaliteiten vast en beslist zelf of de volksvertegenwoordigers recht hebben op een kopie van de ter beschikking gestelde documenten.

(2) Een volksvertegenwoordiger is geheimhouding verplicht ten aanzien van de vertrouwelijke documenten waarvan hij in de uitoefening van zijn individueel inzagerecht bij het Rekenhof kennis gekregen heeft. De geheimhoudingsplicht geldt ook ten aanzien van vertrouwelijke documenten die door een collega-volksvertegenwoordiger bij het Rekenhof zijn opgevraagd.

De kwalificatie van vertrouwelijke documenten in Rekenhofdossiers gebeurt door de gecontroleerde overheid zelf. Om te vermijden dat documenten systematisch aan de openbaarheid worden onttrokken door hen ten onrechte te kwalificeren als vertrouwelijk, geldt de geheimhoudingsplicht alleen voor de documenten die op grond van een overeenkomst, een wet, een decreet of een hogere rechtsnorm niet bekend gemaakt mogen worden aan derden. Zodra de volksvertegenwoordiger inzage krijgt in de als vertrouwelijk gekwalificeerde documenten, dient hij zelf geval per geval te oordelen of die documenten werkelijk aan geheimhouding onderworpen zijn. Indien er geen geheimhoudingsplicht rust op de documenten, mogen ze openbaar gemaakt worden.

Wat de documenten uit Rekenhofdossiers betreft genieten de volksvertegenwoordigers een kopierecht op grond van het Reglement van Orde van het Rekenhof (artikel 33). Het Vlaams Parlement is niet bevoegd om het kopierecht inzake Rekenhofdossiers in het eigen Reglement te regelen. Een dergelijke

lijke regeling zou weinig zin hebben aangezien het Vlaams Parlement de documenten waarvan inzage gevraagd wordt in beginsel niet in zijn bezit heeft. Tot slot is het kopierecht uiteraard niet van toepassing op geheime informatie die een lid van de regering mondeling verstrekt.

Een geheimhoudingsplicht is slechts effectief als de schending ervan bestraft wordt. De voorgestelde tuchtprocedure en -sancties zijn gebaseerd op de huidige geheimhoudingsregeling zoals vastgelegd in artikel 84, punt 5. Nieuw is de invoering van een termijn waarbinnen de klacht moet worden ingediend. Een klacht over de schending van de geheimhoudingsplicht moet binnen een termijn van 30 dagen na kennisname of mogelijke kennisname ingeleid worden. Die termijn komt overeen met de termijn voor de indiening van klachten over de schending van de Deontologische Code (artikel 35 Deontologische Code).

De schending van de geheimhoudingsplicht wordt bestraft. De volksvertegenwoordigers die de geheimhouding schenden, verliezen voor de rest van de legislatuur het recht op vertrouwelijke informatie. Bovendien derven ze gedurende een periode van drie maanden 20% van hun parlementaire vergoeding.

De voorzitter stelt de schending van de geheimhoudingsplicht vast na het advies van de Deontologische Commissie. De Deontologische Commissie wordt eveneens bevoegd om een advies uit te brengen over de klachten die betrekking hebben op de schending van de geheimhouding van de besloten werkzaamheden van een parlementaire onderzoekscommissie. Volgens de geldende regeling is de onderzoekscommissie zelf bevoegd om over die klachten een advies te verstrekken. Het is echter zeer de vraag of de commissie waarin de vertrouwelijke informatie werd meegedeeld de meest geschikte instantie is om een dergelijk advies te verstrekken. De betrokken commissie is als benadeelde van de schending van de geheimhoudingsplicht namelijk zelf betrokken partij. Daarom lijkt het aangewezen om de adviesbevoegdheid te concentreren bij de Deontologische Commissie. Een dergelijke regeling heeft bovendien als voordeel dat de adviespraktijk een zekere uniformiteit vertoont.

De vernieuwing van het parlement maakt een einde aan een hangende procedure of een lopende sanctie.

Marleen VANDERPOORTEN

VOORSTEL

Artikel 1

Aan artikel 28, punt 2, van het Reglement van het Vlaams Parlement wordt een f) toegevoegd die luidt als volgt:

“f) de vergaderingen van commissies waarin een lid van de Regering onder voorbehoud van vertrouwelijkheid informatie meedeelt.”.

Artikel 2

Aan artikel 80 van hetzelfde Reglement wordt een punt 5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“5. Wanneer een lid van de Regering op vraag van een volksvertegenwoordiger onder voorbehoud van vertrouwelijkheid documenten aanbiedt aan de voorzitter worden de volksvertegenwoordigers daarover ingelicht en worden de documenten ter inzage gelegd.”.

Artikel 3

Artikel 84, punt 5, van hetzelfde Reglement wordt geschrapt.

Artikel 4

Aan titel VI van hetzelfde Reglement wordt een hoofdstuk 9, dat bestaat uit artikel 87ter, toegevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK 9

Geheimhoudingsplicht

Artikel 87ter

1. De volksvertegenwoordigers zijn tot geheimhouding verplicht met betrekking tot:

- a) de informatie verkregen naar aanleiding van een besloten vergadering van een parlementaire onderzoekscommissie;

b) de informatie die een lid van de Vlaamse Regering op grond van artikel 28, punt 2, f), of artikel 80, punt 5, verstrekt heeft aan het Vlaams Parlement;

c) de documenten uit een afgesloten onderzoek van het Rekenhof die op grond van een overeenkomst, een wet, een decreet of een hogere rechtsnorm niet bekend gemaakt mogen worden aan derden.

2. De inzage van de documenten die op grond van punt 1, b), aan geheimhouding onderworpen zijn, verloopt volgens de modaliteiten die het betrokken lid van de Vlaamse Regering bepaalt. Het lid van de Vlaamse Regering motiveert steeds zijn verzoek om geheimhouding.

3. De volksvertegenwoordiger die de geheimhoudingsplicht bedoeld in punt 1, a), schendt, verliest voor de rest van de zittingsperiode het recht om lid te zijn van een onderzoekscommissie. Bovendien wordt gedurende een periode van drie maanden 20% van zijn parlementaire vergoeding ingehouden. Een uitgesloten volksvertegenwoordiger wordt vervangen door een volksvertegenwoordiger van dezelfde fractie.

De volksvertegenwoordiger die de geheimhoudingsplicht bedoeld in punt 1, b), of punt 1, c), schendt, verliest voor de rest van de zittingsperiode het recht om kennis te nemen van de informatie bedoeld in respectievelijk punt 1, b), en punt 1, c). Bovendien wordt gedurende een periode van drie maanden 20% van zijn parlementaire vergoeding ingehouden.

4. Iedere volksvertegenwoordiger kan bij de voorzitter een klacht indienen in verband met de schending van de geheimhoudingsplicht van een volksvertegenwoordiger tot uiterlijk dertig dagen na kennisname of nadat men er kennis van had kunnen nemen. De Deontologische Commissie onderzoekt de gegrondheid van de klacht en brengt, na de beklagde volksvertegenwoordiger gehoord te hebben, hierover een gemotiveerd advies uit ten behoeve van de voorzitter.

Op grond van dat advies en na zelf de beklagde volksvertegenwoordiger gehoord te hebben, spreekt de voorzitter zich uit over de klacht en stelt desgevallend de sanctie bedoeld in punt 3 vast.

De voorzitter deelt tijdens de eerstvolgende plenaire vergadering zijn beslissing mee. Die mededeling geeft geen aanleiding tot debat.

De voorzitter deelt de beslissingen die betrekking hebben op een schending van de geheimhoudingsplicht bedoeld in punt 1, c), eveneens mee aan de voorzitter van het Rekenhof.

5. Wanneer de klacht gericht is tegen de voorzitter, worden de bevoegdheden die deze bepaling toekent aan de voorzitter, uitgeoefend door de ondervoorzitter.”.

Marleen VANDERPOORTEN
